

bertill, naar man fraviger den private Bei og overgiver alle disse Linier til Statens Besørgelse. Paa den anden Side skal jeg ikke urgere det saa meget, som jeg tænkte paa, da jeg hørte, at de skulde afløses, thi Lovforslagets Motiver vise jo, at det skal være tilladt de Vedkommende at beholde deres private Linier. Hvorvidt det kan give nogen Trøst, da man dog paa mange Maader gennem administrative Foranstaltninger kan berøve de private Linier det Udbytte, de hidtil have givet, skal jeg foreløbig lade staae her, men jeg skal slutte mig til de Medlemmer, der ønske, at Sagen maa blive nøiere undersøgt, hvorledes det i Virkeligheden forholder sig med disse Linier. Det siges i Motiverne, at Linierne ere temmelig ubrugelige, men det synes dog, at de allerfleste af dem endnu kunne benyttes; men paa den anden Side forekommer det mig, at dette Lovforslag fortjener Fremme, thi i mine Dine ere private Telegraphstationer en Uting. Det er en Umulighed der at sikkre Telegraphhemmeligheden, og det er en Umulighed, naar nogle af Landets Byer have offentlige Linier, da at skaffe de andre, som have private Linier, nogenlunde de samme Bilskaar uden ved at overtage disse Linier. Jeg skulde derfor ønske, at en Undersøgelse maatte føre til, at Ministeren vilde staae ind paa en Bei, hvorved det var klart, at der skete al mulig Hensyntagen til alle Sider; men jeg antydede allerede under den foregaaende Sag, at jeg dog ikke af finansielle Grunde skulde ønske dette Lovforslag fremmet; det er ogsaa et af disse Lovforslag, som det forekommer mig ikke kan tage nogen Skade af at blive udsat til et andet Aar, og jeg skulde derfor ønske, at det ligesom det foregaaende maatte blive overgivet til Overveielse af Finantsudvalget.

Saad: Den Utring, hvormed den ærede sidste Taler satte sig, foranlediger mig til at komme lidt mere ind paa Sagen, end jeg egentlig ønskede, idet han, ligesom det ærede Medlem for Randers Amts 5te Valgfreds (Th. Christensen), uden at udtale sig imod Sagen selv, dog raadede til Udsættelse. Jeg maa nu gjøre opmærksom paa, at her

netop er et af de Momenter, som fortjene den alvorligste Overveielse, og jeg udbeder mig det ærede Things Taalmodighed til at komme nogle Diebliske tilbage paa, hvorledes disse private Telegraphlinier oprindeligt ere fremstaaede. Det vil da erindres, at dengang den første Telegraphlinie anlagdes her i Danmark, var der en meget ufuldstændig Kundskab om, hvorvidt der kunde være Tale om, at disse Linier vilde forrente sig, og Finantsbestyrelsen og Telegraphens Overbestyrelse toge med prisselig Forsigtighed alle mulige Forbehold i den Henseende, forinden de udvidede deres Telegraphlinier. Følgen deraf var, at de første Udvidelser skete meget langsomt, og da ved forskellige medvirkende tilfældige Omstændigheder Linierne ikke bleve lagte efter nogen omfattende og fuldstændig Plan, men mere efter tilfældige Impulser, hændte det sig, at mange Byer, som efter deres Beliggenhed og øvrige Forhold kunde være fuldt saa vel berettigede til at vente, at Telegraphlinierne skulde udstrækkes til dem som til andre Byer, blev det alligevel foreløbig negtet at faae en Telegraphlinie. Nu veed man, at der virkelig gives Byer her i Danmark, som have maattet kæmpe navnlig i de senere Aar en meget anstrengende og besværlig Kamp for at hævde deres Stilling som Handelspladser ved Siden af de andre, og disse Byer, lidet begunstigede af deres Omgivelser, lidet af deres Forbindelser med de store Communicationsveie, lidet af Postvæsenet og nu tillige lidet af Telegraphvæsenet — jeg taler naturligtvis om Liden, forinden Telegraphliniers Anlægelse — indsaae Nødvendigheden af, at, dersom de ikke aldeles skulde gaae i Armød, maatte de gjøre energiske Skridt for at følge med de andre Byer. Derom troer jeg, at der dengang ikke kunde være to Meninger. Efter at man altsaa havde forviiset sig om, at Staten ikke vilde anlægge nogen Telegraphstation for dem, blev der forhandlet mellem de vedkommende Communalbestyrelser, om man ikke skulde paatage sig det Ansvar for Communerne's Regning at oprette saadanne Telegraphstationer, som saa senere kunde overgaae i Statens Besiddelse, naar Centraltelegraphens naturlige Udvidelse af det tilstedeværende Net kom saa